

Միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված գիտության ականավոր կազմակերպիչ, ակադեմիկոս Էմիլ Միրզաբեկյանի ծննդյան 100-ամյակին

Սույն թվականի սեպտեմբերի 27-ից 30-ը ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայում անցկացվեց միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված գիտության ականավոր կազմակերպիչ, ակադեմիկոս Էմիլ Միրզաբեկյանի ծննդյան 100-ամյակին՝

«Գերբարձր հաճախային ու տերահերցային տեխնոլոգիաներ և օպտոէլեկտրոնիկա» թեմայով:

Գիտաժողովը կազմակերպել էին ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիան, ՀՀ ԳԱԱ ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկա-

յի ինստիտուտը՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության գիտության կոմիտեի աջակցությամբ: Գիտաժողովին մասնակցում էին գիտ-

նականներ Հայաստանից, ԱՄՆ-ից, Իտալիայից, Ավստրիայից, Ֆրանսիայից, Հարավային Կորեայից, Գերմանիայից, Բելառուսից, Ճապոնիայից, Ավստրալիայից, ներկայացվեցին շուրջ 50 գիտական գեկույցներ:

ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը ներկայացրեց Էմիլ Միրզաբեկյանի կյանքն ու անցած գիտական ուղին:

Էմիլ Միրզաբեկյանը ծնվել է 1922 թվականին՝ դեկտեմբերի 12-ին, Երևանում, վաստակավոր բժիշկների ընտանիքում: Նա մասնակցել է Հայրենական մեծ պատերազմին, ստացել է ծանր վիրավորում: Արիության ու սխրագործությունների համար պարգևատրվել է Կարմիր աստղ և Հայրենական պատերազմի 2-րդ աստիճանի շքանշաններով: Հայրենական մեծ պատերազմի ավարտից հետո նա ընդունվել է Երևանի պետական համալսարանի ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետ: Իսկ 1950 թվակա- ➤2

Միջազգային գիտաժողով՝ ...

➤1 մին աշխատանքի է անցել Երևանի ֆիզիկայի ինստիտուտում: Իր մասնագիտացումն էմիլ Միրզաբեկյանը ստացել է ԽՍՀՄ ԳԱ Լեբեդևի անվան ֆիզիկայի ինստիտուտում՝ հայտնի գիտնական Սեմյոն Խայկինի ղեկավարմամբ: Այդ տարիներին կատարած ուսումնասիրությունների շնորհիվ էմիլ Միրզաբեկյանը ստեղծում է բևեռացված ռադիոճառագայթման բնութագծերի չափումների ռադիոմետրիկ ընդունիչ համակարգ: Ստեղծված սարքի օգնությամբ առաջին անգամ իրականացվում է արեգակի ռադիոճառագայթման բևեռացված բաղադրիչի չափումը: 1955 թվականին նա վերադառնում է Երևան և աշխատանքի անցնում Բյուրականի աստղադիտարանում:

1960 թվականին ՀԽՍՀ ԳԱ նախագահ Վիկտոր Համբարձումյանի և էմիլ Միրզաբեկյանի նախաձեռնությամբ հիմնվում է Ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտը, որի տնօրենը մինչև իր կյանքի վերջը եղել է Միրզաբեկյանը: Նրա ղեկավարությամբ և անմիջական մասնակցությամբ ինստիտուտում մշակվել և ստեղծվել են ռադիոալեհավաքների բնութագրերի հետազոտման ռադիոաստղագիտական մեթոդներ և համապատասխան սարքավորումներ: Ստեղծված գերբարձր հաճախականության ընդունիչ համակարգերը գործնական լայն կիրառություն են գտել տարբեր բնագավառներում: Նրա օրոք Ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտը դարձել էր ԽՍՀՄ առաջատար կազմակերպություններից մեկը, որը, 1960 թվականից սկսած, կատարել է կարևոր աշխատանքներ՝ ապահովելով տիեզերքի ուսումնասիրության և պաշտպանության խնդիրների լուծման համար օգտագործվող հեռավոր հաղորդակցության բոլոր ալեհավաքային համալիրների ճշգրիտ աշխատանքը: Համախմբելով տաղանդավոր երիտասարդ գիտնականների՝ Միրզաբեկյանը հիմնել է գերբարձր հաճախականությունների ռադիոֆիզիկայի գիտական դպրոցը:

Էմիլ Միրզաբեկյանը մեծ ներդրում է ունեցել արեգակի ռադիոճառագայթման վերաբերյալ գիտական արդյունքների ստացման գործում: Մյուս ուղղությունը կապված է գերբարձր հաճախականության էլեկտրամագնիսական ալիքների ճշգրիտ փուլաչափման ուսումնասիրման և կիրառման հետ: Նրա կողմից առաջարկված փուլերի տարբերության և նրանց փոքր փոփոխությունների նոր մեթոդը հնարավորություն տվեց ստեղծելու բևեռաչափային ինտերֆերենցիոն սարքերի նոր դաս՝ ռադիոլուկացիայում օգտագործելու համար:

«Ակադեմիկոս Միրզաբեկյանի կողմից դրված գիտական ուղղությունները հաջողությամբ շարունակվել են իր աշակերտների ջանքերով: Իրականացվել են մի շարք կարևոր նախագծեր տիեզերական հետազոտությունների տարբեր ծրագրերում, մասնավորապես, «Պրիորդա», «Վեգա», «Օկեան», «Մետեոր», «Միր»: Այսօր էլ նրա հոգեգավակ ՀՀ ԳԱՍ ռադիոֆիզիկայի և էլեկտրոնիկայի ինստիտուտի հստակ զարգացումն էմիլ Միրզաբեկյանի լավագույն հիշատակն է», - նշեց ՀՀ ԳԱՍ ակադեմիկոս Ռադիկ Մարտիրոսյանը:

1971 թվականին էմիլ Միրզաբեկյանն ընտրվել է ՀԽՍՀ ԳԱ թղթակից անդամ, 1974 թվականին՝ ակադեմիկոս: Նույն տարում նրան շնորհվել է ՀԽՍՀ Գիտության և տեխնիկայի վաստակավոր գործչի կոչում: 1974-1976 թվականներին նա ՀԽՍՀ ԳԱ ֆիզիկատեխնիկական գիտությունների և մեխանիկայի բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղարն էր, ՀԽՍՀ ԳԱ նախագահության անդամ, 1976 թվականին՝ ՀԽՍՀ ԳԱ փոխարեզդիոնտ: Երկարատև բեղմնավոր աշխատանքի համար նա պարգևատրվել է Հոկտեմբերյան հեռափոխության շքանշանով:

ՀՀ ԳԱՍ գիտության հանրայնացման և հասարակայնության հետ կապերի բաժին